Gedragscode Zwembranche



CNV Vakmensen
FNV
knzb
Nationale Raad Zwemveiligheid
Stichting Sociaal Fonds Zwembaden en Zwemscholen
Vereniging Sport en Gemeenten
WIZZ Vereniging Werkgevers in Zwembaden en Zwemscholen

De Gedragscode Zwembranche

Versie november 2021

De omgang van zwembadmedewerkers met bezoekers en zwemleerlingen laat zich niet tot in detail regelen. Zeker niet wanneer lichamelijk contact nodig is in de vorm van instructie, correctie of hulp (denk hierbij aan bezoekers met een beperking) of ter voorkoming van verdrinking of een andere onveilige situatie dan wel noodzakelijk is voor de handhaving van de orde en veiligheid. Niettemin verdient het aanbeveling om uitgangspunten en gedragsregels vast te stellen aan de hand waarvan de grens tussen geoorloofd en ongewenst gedrag van zwembadmedewerkers in concrete situaties kan worden vastgesteld. Het doel hiervan is om alle betrokken personen te beschermen en het publieke vertrouwen in de zwembranche te bevorderen.

De Nationale Raad Zwemveiligheid (hierna 'NRZ') en betrokkenen vanuit de zwembranche (hierna 'de zwembranche') zijn met elkaar in overleg getreden met als doel een gedragscode met bovengenoemde strekking te realiseren. Daartoe hebben NRZ en de zwembranche de 'Gedragscode Zwembranche' en de 'Uitgangspunten beroepsuitoefening algemeen' (hierna gezamenlijk te noemen: 'de gedragscode') opgesteld die gedragsregels bevatten. Deze gedragsregels zijn bedoeld als richtlijn voor correct gedrag van zwembadmedewerkers. De verschillende voorbeelden van ongewenst gedrag die in de gedragscode worden genoemd zijn derhalve niet limitatief of statisch. Een aantal in de gedragscode te noemen begrippen wordt hieronder gedefinieerd.

In 2021 is de Gedragscode Zwembranche door NRZ, in samenwerking met diverse branchepartijen, geactualiseerd op basis van de meest recente ontwikkelingen. Daarnaast is de Gedragscode Zwembranche aangevuld met het onderdeel 'De zwembadmedewerker in contact met collega's'.



Zwembadmedewerker
Onder 'zwembadmedewerker' wordt in de gedragscode verstaan: een natuurlijk persoon die ongeacht de juridische status van de werkrelatie (ambtenaar, werknemer, gedetacheerde, ZZP-er, uitzendkracht, vrijwilliger, stagiair, leerling et cetera) werkzaamheden verricht in het:

- uitvoerend kader, bijvoorbeeld in de functie van zwembadmedewerker of zwemonderwijzer;
- facilitair kader, bijvoorbeeld in de functie van kantinemedewerker, onderhoudsmedewerker, baliemedewerker;
- leidinggevend kader;
- bestuurlijk kader;
- administratief kader;
- toezichthoudend kader, bijvoorbeeld in de functie van gedelegeerde diplomazwemmen.

Bezoeker
Onder 'bezoeker' wordt verstaan: iedere (natuurlijk) persoon, niet zijnde een zwembadmedewerker, die het zwembad bezoekt.

Zwemleerling
Onder 'zwemleerling' wordt verstaan: iedere bezoeker die zwemonderwijs van een zwembadmedewerker krijgt.

Logboek
Onder 'logboek' wordt verstaan: een register, schriftelijk of digitaal, waarin de zwembadmedewerker de in de gedragscode genoemde gebeurtenissen kan optekenen.



Uitgangspunten beroepsuitoefening algemeen

A. Een zwembadmedewerker

1. streeft ernaar het beroep zo goed mogelijk uit te oefenen en neemt daarbij de opvattingen en standpunten van de beroepsgroep zoals vastgelegd in de gedragscode in acht; is zich bij de uitoefening van het beroep voortdurend bewust van de voorbeeldfunctie;

2. neemt eigen verantwoordelijkheid voor de beroepsuitoefening binnen de grenzen van het zwemonderwijs en binnen de geldende regelingen van het zwembad waar de werkzaamheden verricht worden;

3. neemt de grenzen van professionele deskundigheid in acht; ingeval aard en omvang van problemen die de deskundigheid overstijgen, is de zwembadmedewerker gehouden andere deskundigen in te schakelen; bijvoorbeeld bij vermoeden van misbruik en mishandeling (in de thuissituatie);

4. is verantwoordelijk voor verdere ontwikkeling van professionaliteit; ook op het gebied van sociale omgang en correcte communicatie met bezoekers, ouder(s)/verzorger(s) en kinderen;

5. doet de werkzaamheden als lid van een team, in een collegiale verantwoordelijkheid;

6. onderhoudt professionele contacten met collega's binnen het zwembad en met de zwembaddirectie;

7. communiceert correct met collega's en directie in woord, gebaar, op schrift en via social media of andere elektronische middelen;

8. ziet erop toe dat collega's zich aan de gedragscode houden. Spreekt in voorkomende gevallen collega's aan op ongewenste omgangsvormen;

9. informeert de leidinggevende bij ongewenste omgangsvormen dan wel negeren van de gedragscode door een collega;

10. onthoudt zich van gedragingen en uitlatingen waardoor de werkgever, collega's of bezoekers in diskrediet worden gebracht, ook bij het gebruik van social media, en is daarbij een voorbeeld voor anderen;

11. kan een verklaring omtrent gedrag (VOG) overleggen;

12. spreekt in voorkomende gevallen de werkgever, collega's, bezoekers of ouder(s)/verzorger(s) aan op ongewenste omgangsvormen, zoals het maken en ongevraagd delen van beeldopnames.

B. De zwembadmedewerker in contact met bezoekers

1. zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de bezoekers van het zwembad, waaronder zwemleerlingen, kinderen en ouder(s)/verzorger(s), zich veilig voelen; door zichtbaar te zijn, toezicht te houden en consequent toe te zien op de naleving van de reglementen, huisregels, gedragscode en andere interne afspraken en de regels te handhaven;

2. heeft de plicht bezoekers te beschermen tegen (machts)misbruik, (seksuele) intimidatie en andere ongewenste omgangsvormen binnen het zwembad. De medewerker is waakzaam en alert op signalen van grensoverschrijdend gedrag en onderneemt zo nodig actie;

3. realiseert zich te allen tijde dat bepaalde situaties en/of handelingen door de bezoeker kunnen worden ervaren als (seksuele) intimidatie, dan wel kunnen leiden tot beschuldigingen van ongewenst gedrag. De medewerker handelt volgens vastgestelde reglementen, huisregels, gedragscode en andere interne afspraken zodat het eenvoudig is het handelen toe te lichten en er inzicht bestaat in het handelen en de beweegredenen;

4. vermijdt 1 op 1 situaties met bezoekers in een afgesloten ruimte, tenzij dit uit oogpunt van veiligheid en/of gezondheid noodzakelijk is, zoals in het geval EHBO moet worden verleend, levensreddende handelingen moeten worden verricht of het zwembad vanwege calamiteiten moet worden ontruimd. Een dergelijke situatie wordt altijd in het logboek opgenomen en aan de leidinggevende gemeld;

5. betreedt een kleedkamer, doucheruimte, sauna of een soortgelijke ruimte, waar een bezoeker is, pas na vooraf verkregen toestemming van de bezoeker en zal vervolgens het betreden van de kleed-/doucheruimte verantwoorden aan de leidinggevende. Indien het om redenen van veiligheid en gezondheid van de bezoeker niettemin noodzakelijk is om deze ruimte te betreden, zoals in de in artikel 4 genoemde gevallen, zal de zwembadmedewerker dit duidelijk en met redenen omkleed aankondigen. Een dergelijke situatie wordt altijd in het logboek opgenomen en aan de leidinggevende gemeld. De bezoeker wordt zoveel mogelijk privacy gegund;

6. heeft in de contacten met de bezoeker alleen dan lichamelijk contact voor zover dit functioneel en/of noodzakelijk is, bijvoorbeeld om onderwijskundige redenen of om redenen van veiligheid of gezondheid van de bezoeker, bijvoorbeeld wanneer EHBO moet worden verleend of levensreddende handelingen moeten worden verricht. Raakt de bezoeker niet op een zodanige wijze aan dat de bezoeker en/of de medewerker zelf deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel, agressief of intimiderend kan ervaren;

7. gedraagt zich gastvrij en respectvol. Respecteert de bezoeker en onthoudt zich ervan de bezoeker te bejegenen op een wijze die de bezoeker in waardigheid aantast. Onthoudt zich dus van elke vorm van intimidatie te weten: vernederen, dreigen, dwingen, schelden, negeren, pesten, seksuele intimidatie, discriminatie op grond van gender, ras, (levensbeschouwelijke) overtuiging, seksuele voorkeur, handicap of om welke reden dan ook;

8. toont betrokkenheid bij de bezoeker, maar bewaakt en bewaart in contacten met de bezoeker altijd professionele afstand;

9. dringt niet verder in het (privé)leven van de bezoeker door dan nodig is voor de uitoefening van de functie; dat geldt ook voor contacten via social media of andere elektronische communicatie-middelen;

10. geeft duidelijk de grens aan als een bezoeker aandringt op intimiteit; dat geldt ook indien via social media of andere elektronische communicatiemiddelen op intimiteit wordt aangedrongen.

In het voorgaande zijn de regels voor de omgang met 'bezoekers' in het algemeen uiteengezet. In het hiernavolgende worden specifieke nadere regels beschreven ten aanzien van zwemleerlingen en hun ouder(s)/verzorger(s). Deze beide groepen zijn in eerste instantie bezoekers van het zwembad, maar anders dan reguliere bezoekers hebben zwemleerlingen tijdens de zwemles sociale omgang met hun zwemonderwijzer. Er is sprake van een direct contact tussen zwemleerling-zwemonderwijzer binnen een afhankelijkheidssituatie.

Ook in het contact met hun ouder(s)/verzorger(s) is er sprake van een dergelijke afhankelijkheids-relatie tussen zwemonderwijzer en ouder(s)/verzorger(s), waarbij de zwemonderwijzer professioneel overwicht heeft uit hoofde van het beroep. Het voorgaande geldt in voorkomende gevallen ook voor andere zwembadmedewerkers dan zwemonderwijzers.



C. De zwembadmedewerker in contact met zwemleerlingen

1. respecteert de zwemleerling in blik, woord, gebaar en maakt geen beeldopnames, tenzij zwemleerlingen en/of hun ouder(s)/verzorger(s) zelf om het maken van beeldopnames verzoeken en in dat geval op zodanige wijze dat de zwemleerling niet in waardigheid wordt aangetast;

2. maakt op geen enkele wijze misbruik van de machts- en afhankelijkheidsrelatie die voortvloeit uit het beroep; zowel tijdens werk als daarbuiten en in elke vorm van communicatie (bijvoorbeeld social media);

3. onthoudt zich van elke vorm van intimidatie te weten: vernederen, dreigen, dwingen, schelden, negeren, pesten, seksuele intimidatie, discriminatie op grond van gender, ras, overtuiging, seksuele voorkeur, handicap of om welke reden dan ook; kinderen worden aangesproken bij hun naam en beslist niet op uiterlijke kenmerken of specifieke gedragingen;

4. zorgt voor sociale veiligheid binnen de lessen, met name voor de minder bewegingsbegaafde zwemleerlingen; overbodige vergelijkingssituaties en situaties die de lichamelijke verschijningswijze accentueren, worden vermeden;

5. zorgt ervoor dat noodzakelijk lichamelijk contact functioneel is en niet misverstaan kan worden. Functionele aanrakingen als techniek-, houdings- en ademhalingscorrecties worden zoveel mogelijk voorafgegaan door een aankondiging van de aanraking en gaan vergezeld van uitleg over het waarom van de aanraking.

D. De zwembadmedewerker in contact met ouder(s)/verzorger(s)

1. respecteert de ouder(s)/verzorger(s) in blik, woord en gebaar;

2. gaat in contact met ouder(s)/verzorger(s) correct om met het overwicht dat voortvloeit uit het beroep;

3. verstrekt eerlijke en ter zake doende informatie over de vorderingen/prestaties en (bewegings) gedragingen aan ouder(s)/verzorger(s) inzake de zwemleerling;

4. is tijdens de lessituatie zichtbaar. Als de situatie een 1 op 1 setting vergt is dit indien mogelijk in aanwezigheid of in directe zichtbaarheid van de ouder(s)/verzorger(s). Indien dit niet mogelijk is, overlegt de medewerker dit met de leidinggevende en vraagt de ouder(s)/verzorger(s) om toestemming. Tevens meldt de zwembadmedewerker een dergelijke situatie in het logboek;

5. realiseert zich dat bepaalde instructiehandelingen door ouder(s)/verzorger(s) misverstaan kunnen worden en kunnen leiden tot beschuldigingen van (seksuele) intimidatie; is daarom te allen tijde bereid om verantwoording af te leggen over de gevolgde pedagogische aanpak/over de wijze van instructie, aan ouder(s)/verzorger(s) en leidinggevende. Van het gebruik van een pedagogische aanpak welke niet standaard toegepast wordt, maakt de zwembadmedewerker melding in het logboek en bij de ouder(s)/verzorger(s).

E. De zwembadmedewerker in contact met collega's

1. onthoudt zich van elke vorm van intimidatie te weten: vernederen, dreigen, dwingen, schelden, negeren, pesten, seksuele intimidatie, discriminatie op grond van gender, ras, overtuiging, seksuele voorkeur, handicap of om welke reden dan ook;

2. maakt op geen enkele wijze misbruik van de machts- en afhankelijkheidsrelatie die voortvloeit uit het beroep; zowel tijdens werk als daarbuiten en in elke vorm van communicatie (bijvoorbeeld social media);

3. betreedt een kleedkamer, doucheruimte of een soortgelijke ruimte, waar een collega is, pas na nadrukkelijk verkregen toestemming van de collega;

4. geeft duidelijk de grens aan als een collega aandringt op intimiteit in welke vorm of op welk moment dan ook; dat geldt ook indien via social media of andere elektronische communicatiemiddelen op intimiteit wordt aangedrongen;

5. respecteert de collega in blik, woord, gebaar en maakt geen beeldopnames, tenzij de collega zelf om het maken van beeldopnames verzoekt en in dat geval op zodanige wijze dat de collega niet in waardigheid wordt aangetast.



Disclaimer

De opstellers van Gedragscode Zwembranche zijn niet belast met de implementatie en het toezicht op de naleving ervan. Ter zake van een eventuele schending van de Gedragscode Zwembranche door zwembaden en/of zwembadmedewerkers zoals bedoeld in de Gedragscode Zwembranche aanvaarden zij geen aansprakelijkheid.

© Nationale Raad Zwemveiligheid | Foto's: Gerben Pul